

Asia: VN/25792/2024

1) Luonnos valtioneuvoston asetukseksi jakeluvelvoitteen joustomekanismista sekä 2) luonnos valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin toimien voimaantulosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Jakeluvelvoitteen pääasialliset tavoitteet ovat vähentää käytetyn fossiilisten polttoaineiden määrää. Yrityksille tämä näkyy korkeampana polttoaineen hintana ja samalla kannustimena siirtyä kohti sähkökäyttöisiä ajoneuvoja. Sahateollisuuden puunhankinnassa ja sahatavaran kuljetuksessa käytetyille raskaille ajoneuvoille sähköistäminen ei ole nykyteknologian puitteissa mahdollista. Ilman erillistä ammattidieselä jakeluvelvoitteen nostama polttoaineen hinta lisää väistämättä kustannuksia ja näin ollen ammattidieselin ripeästä käyttöönotosta tulee huolehtia.

Sahatavaran myynnistä kilpaillaan globaaleilla markkinoilla maiden kanssa, joilla on Suomeen nähden merkittävä etulyöntiasema logistiikkakustannuksissa sahatavaramarkkinoiden kannalta keskeisen sijaintinsa ansiosta. Jakeluvelvoitteen myötä nouseva polttoaineen hinta nostaa merkittävästi puunkuljetuksen ja -korjuun kustannuksia heikentäen suomalaisten sahojen kilpailukykyä globaalilla markkinalla. Ainoa mahdollisuus alentaa jakeluvelvoitteen tuomaa polttoainekustannusta on sähköistää sahojen porttien sisäpuolella toimivia työkoneita. Investoinnit uudenlaisiin työkoneisiin ovat kuitenkin huomattavan kalliita, eivätkä maksa itseään takaisin.

Yleisellä tasolla jakeluvelvoitteen joustomekanismit ovat Sahateollisuus ry:n näkökulmasta hyvä ratkaisu, sillä ne tarjoavat Suomelle kustannustehokkaan keinon täyttää jakeluvelvoitteen vaatimuksia alentaen samalla jossain määrin jakeluvelvoitteen vaikutusta polttoaineen hintaan. Toimien tulisi kuitenkin kohdistua jakeluvelvoitteen alkuperäiseen ajatukseen fossiilisten polttoaineiden käytön sekä fossiilisten päästöjen vähentämisessä. Maankäyttösektorin nieluilla ei tule kompensoida fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Maankäyttösektorin hiilinieluja ei tule käyttää kompensoimaan fossiilisia päästöjä

Sahateollisuus ry vastustaa joustomekanismin toimien ohjaamista maankäyttösektorin luonnollisiin hiilinieluihin. Maankäyttösektorin hiilinielujen pysyvyys on hyvin epävarma, minkä lisäksi luonnollisten nielujen lisäisyyden laskentaan liittyy paljon epävarmuutta. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii viime vuosien aikana useaan otteeseen takautuvasti muuttuneet maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästölaskentojen tulokset. On myös nurinkurinen ajatus lisätä hiilensidontaa metsissä, jotta fossiilisten polttoaineiden käyttöä voitaisiin jatkaa.

Maankäyttösektorin ilmastotoimilla on vaikea saavuttaa hiilinielujen kannalta nopealla aikavälillä kauaskantoisia tuloksia. Metsien lannoitus ja metsitys ovat vaikuttavia ja kannatettavia ilmastotoimia, mutta niiden tavoiteltu hyöty konkretisoituu vasta useiden vuosien tai vuosikymmenten viiveellä. Suomen tulee aktiivisesti edistää metsien lannoituksia ja metsitystä, mutta Sahateollisuus ry:n näkökulmasta jakeluvelvoitteen joustomekanismi ei ole näille oikea paikka.

Kiertoaikojen pidentämisellä taas voidaan saavuttaa nopealla aikavälillä näennäisesti hyviä tuloksia. Hakkuuvuotoa on kuitenkin täysin mahdotonta välttää. Esimerkkinä todettakoon, että Metso-suojelun myötä Suomessa on viime vuosina suojeltu monimuotoisuuden nimissä pysyvästi tai väliaikaisesti lähes 100 000 hehtaaria metsää. Suojelu on ollut monimuotoisuuden kannalta todella merkittävä asia, mutta sen vaikutusta vuosittaisiin hakkuumääriin on mahdotonta todentaa. Sama ongelma kohdataan kiertoaikojen pidentämisen osalta. Hakkuiden ohjautumisen määrää kiertoaikojen pidentämisen ulkopuolisille alueille on täysin mahdotonta todentaa.

Suomen ulkopuolisen hakkuuvuodon osalta on hyvä muistaa, että sahateollisuus käy ankaraa kilpailua kansainvälisillä sahatavaramarkkinoilla. Jos Suomi hakkuita rajoittamalla ei täyttäisi osaansa globaalilla sahatavaramarkkinalla, tuotettaisiin vastaava määrä sahatavaraa mm. Ruotsista, Kanadasta ja Venäjältä. Tämä laskisi Suomen vientituloja, työpaikkojen määrää sekä metsäsektorin investointihalukkuutta. Lisäksi puun hinta on tällä hetkellä historiallisen korkea. Jos puun käyttöä rajoitetaan, tulee se nostamaan puun hintaa heikentäen sahojen kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla. Yllä mainitut asiat huomioiden Sahateollisuus ry korostaa, että jakeluvelvoitteen joustomekanismin alaiset toimet tulisi ennemmin osoittaa fossiilisten päästöjen alentamiseen.

Joustomekanismissa on keskityttävä toimiin, jotka vähentävät fossiilisten polttoaineiden käyttöä

Sahateollisuus ry:n näkökulmasta kannatettavia joustomekanismiin esitettyjä toimia ovat erityisesti ne, jotka vähentävät fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Näitä ovat työkonien sähköistämistuki sekä tuki öljylämmityksestä luopumiselle. Kyseiset toimet ovat linjassa jakeluvelvoitteen

perusajatusten kanssa vähentäessään fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Lisäksi toimien perusuran määrittäminen, lisäisyys ja pysyvyys ovat uskottavia ja luotettavasti todennettavissa.

Sahateollisuus ry:n näkökulmasta työkoneiden sähköistämistuki on hyvin perusteltu. Sähkökäyttöiset työkoneet ovat hinnaltaan huomattavasti kalliimpia kuin perinteiset polttomoottorikäyttöiset työkoneet. Sahojen porttien ulkopuolella käytetyissä puun korjuun ja kuljetuksen työkoneissa sähköistäminen ei nykyteknologialla ole mahdollista, mutta sahojen porttien sisällä operoivat työkoneet voisivat olla täysin sähköistettyjä. Kyseiset investoinnit eivät kuitenkaan ole sahoille taloudellisesti kannattavia, joten tuki työkoneiden sähköistämiseksi toisi jakeluvetoiselta tavoiteltavia tuloksia.

Elävään biomassaan sidotun hiilen sijaan tekniset hiilinielut

Jos joustomekanismilla kuitenkin tavoitellaan muuta kuin fossiilisten päästöjen ja polttoaineiden käytön määrän alentamista, tulisi toimien kohdistua epävarmoina tunnettujen elävän biomassan nielujen sijaan varmasti lisäisiin ja pitkäkestoisiin nieluihin. Tähän sopisivat tekniset hiilinielut.

Perinteinen tekninen nielu on pitkäikäiset puutuotteet. Puurakentamisella pitkäikäisesti rakennuksiin varastoituneen hiilen määrää voitaisiin kasvattaa kustannustehokkaasti. Puurakentamisen edistämisen tukeminen olisi myös perusteltua, sillä puurakentaminen on merkittävästi ilmastoystävällisempi vaihtoehto perinteiseen betonirakentamiseen verrattuna. Lisäksi puurakentamisen hiilensidonnan perusura, lisäisyys ja pysyvyys ovat tarkasti määriteltävissä. Sahateollisuus ry:n näkökulmasta tuki puurakentamiselle on ilmaston kannalta merkittävämpi vaihtoehto kuin tuki olemassa olevien rakennusten energiatehokkuuden parantamiselle.

Teknisiin hiilinieluihin lukeutuu myös bioenergian tuotantoon yhdistetty hiilidioksidin talteenotto. Suomella on tälle todella hyvät edellytykset puuta jalostavan teollisuuden käyttäessä merkittäviä määriä energiantuotannossa puunjalostuksen sivuvirtoina syntyvää purua ja kuorta. Bioenergian tuotannossa talteen otettua hiiltä voidaan varastoida sekä siitä voidaan vedyn avulla tehdä e-polttoainetta. Molemmat menetelmät olisivat joustomekanismille sopivia toimia. Bioenergiaa käyttäville lämpölaitoksille hiilidioksidin talteenoton edellyttämät investoinnit ovat kuitenkin todella kalliita. Sahateollisuus ry:n näkökulmasta Suomen tulisi jakeluvetoisella joustomekanismilla varmistaa paikkansa hiilidioksidin talteenoton edelläkävijänä.

Sahateollisuus ry